

Vijfjarige Tom heeft zijn Albert Heijn-smurfen in één week bij elkaar verzameld. Hoewel verzamelen

een groot woord is in dit geval. Van alle kanten kreeg hij ze in de schoot geworpen, zegt Wouter, zijn vader. "Niet alleen wij brachten ze mee, maar ook opa, de werkster en zelfs de overburen. Goed bedoeld hoor, maar hij heeft er geen enkele

moeite voor hoeven doen." Aan zijn eigen verzameling van vroeger bewaart Wouter goede herinneringen. Het duurde eindeloos voordat hij zijn voetbalplaatjes bij elkaar had gesprokkeld. Wekelijks legde hij zijn beetje zakgeld bij elkaar en soms verlangde hij zo naar volle voetbalalbums dat hij in de buurt wat bijverdiende met klusjes. Lang niet alle elftallen kreeg hij compleet, maar het verlangen daarnaar hield hem een tijdlang in de greep. Hij vond het dan ook leuk toen AH de smurfenactie lanceerde. Maar amper een week later bezat zoonlief alle figuurtjes en was het uit met de pret.

Zo rond 6 december kun je Nora (9) opvegen. Haar moeder trouwens ook. Tegen die tijd hebben zij er zo'n acht sinterklaasfeesten opzitten, want waar wordt dat tegenwoordig niet gevierd? Op school, thuis, op papa's werk, bij mama in het ziekenhuis, bij de wederzijdse opa's en oma's, in de bibliotheek, op zwemles. En dan gaan ze niet eens op alle uitnodigingen in. Nora's moeder háát december. Bovendien kondigt kerst zich onmiddellijk na Sint in alle hevigheid aan. Dat

DOOR **JOLANDA AAN DE STEGGE**

NIEUW

zeggen is voor conservatieve burgertrutten. Wij zijn die joviale vlotte moeder en vriendin van ons kind

betekent opnieuw in overvolle winkels overbodige onzin inslaan voor volwassenen en kinderen die alles al hebben.

Of neem een doorsnee verjaardag of kraamfeest. Wie tegenwoordig alleen een cadeautje meeneemt voor het feestvarken is een uitzondering. Ook het broertje of zusje wordt rijkelijk bedeed, want stel je toch eens voor dat die zich buitengesloten voelen. Dat wil geen mens op zijn geweten hebben.

Cadeautjes krijgen alleen met sinterklaas en op je eigen verjaardag is een volstrekt achterhaald concept. Ieder rapport wordt beloond met geld. Komt oma op bezoek, dan brengt ze iets mee. De bij elkaar gebedelde snoepzak van Halloween is nog niet leeg of Sint Maarten dient zich aan. Van medio november tot pakjesavond wordt de schoen gezet, waarna de cadeauberg onder de kerstboom weer uitdijt. We gaan zomaar weekendjes weg en brengen spontane bezoeken aan bioscoop, pretpark en kermis. De saaie weken van vroeger zijn aaneengeregen tot een kleurige ketting vol hoogtepunten, snoep en cadeaus. Geld moet rollen en voor onze kinderen is het alle dagen feest.

Een enkele keer begint het te knagen. Als je dochter van dertien verveeld vraagt of er het komend weekend nog iets spannends op het programma staat. Wanneer een vriendje van je zoon de koelkast openrukt en geïrriteerd vraagt waar de cola is. Als je onthutst constateert dat je puber alweer rood staat halverwege de maand, terwijl zij met kleedgeld en bijbaantjes toch bijna tweehonderd euro te besteden heeft.

Kinderpsychologen trekken al jaren aan de bel. Vanaf je jongste jeugd zonder enige aanleiding zo veel spullen krijgen, is niet goed voor een kind. Het raakt ervan in de war omdat het hem leert dat het in het leven draait om wat hij *heeft* in plaats van om wie hij is en wat hij met zijn talenten *doet*. Opvoedprogramma's op televisie herbevestigen keer op keer dat het niéts met materie te maken heeft of een kind een aardig, sociaal mens wordt. Integendeel zelfs. En toch hebben we praktisch allemaal thuis een Bart Smit- of Dixonsfiliaal.

Kijk rond op de eerste de beste school en je ziet hordes leerlingen die de entertainment- en goederenstroom die op hen afkomt als de normaalste zaak van de wereld beschouwen. Gekleed in merkkleding en voorzien van het nieuwste mobieltje laten pubers zich erop voorstaan welk continent zij dit jaar in de zomervakantie aandoen. Op je vijftiende naar Thailand of Australië? Je zoon is allang niet meer de eerste in zijn klas, geen klasgenoot die ervan opkijkt. Tenzij ze tot de grote groep Nederlanders behoren die met heel veel minder moet zien rond te komen.

Met de regelmaat van de klok publiceert het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) een alarmerend rapport over de jeugd. Onlangs was het weer raak. Steeds meer jongeren raken financieel in de problemen. Een aantal van hen is zo gewend aan luxe dat ze in de verste verte niet kunnen rondkomen van hun eerste salaris. Dat leidt soms tot wonderlijke voorvallen. Zoals de arbeidskracht van zeventien die zijn baas na twee dagen meedeelde dat hij alleen terug zou komen als zijn salaris zou worden verdubbeld. Of net afgestudeerden die binnen veertien dagen informeren hoe het zit met hun promotie.

Gabriëlla Bettonville, woordvoester van het Nibud: "Veel jongeren gaan leningen aan zonder zich erom te bekommeren of ze die wel kunnen aflossen. Sommigen hebben geen idee hoeveel ze maandelijks te besteden hebben en weten ook al niet waaraan ze hun geld uitgeven. Ze geven smakken geld uit terwijl ze denken binnenkort heb ik die baan en komt het wel goed. Helaas gaat het in de praktijk vaak anders."

Het Nibud bepleit een goede financiële opvoeding. Geef je kind vanaf een jaar of zes wekelijks wat zakgeld. Begin met een klein bedrag, een euro per week of zo. En spring vooral niet bij als het geld op is. Zo leert je kind zijn wensen af te stemmen op zijn budget. Het instituut adviseert ouders maandelijks een vast bedrag aan zak- en kleedgeld over te maken aan hun puber. Help je kind bij het plannen van zijn uitgaven en geef informatie over sparen en lenen. Bettonville: "Leer je kind dat reclames hem alti-

proberen te verleiden geld uit te geven. Als een kind geraffineerde verkoopstrategieën doorziet, vermindert dat de kans dat hij als volwassene financiële problemen krijgt."

Niks nieuws onder de zon. Grote vraag is: wat doe je ermee? De verleiding je eigen kind geld toe te stoppen, zomaar die dure jurk voor haar te kopen of zijn beltegoed aan te vullen, is onverminderd groot. Waar werk je anders voor? Hij heeft het verdiend. Bovendien heb je de laatste tijd ook niet echt veel aandacht aan hem/haar besteed. Toch?

Anderhalf jaar geleden was Yvonne Tourdio (43) helemaal klaar met alle cadeaus die haar vier dochters meestal zonder enige aanleiding kregen. Het inzicht dat haar kinderen verwend en blasé waren, sloeg in als een bom toen er een vriendinnetje op bezoek kwam dat overal enthousiast op reageerde. Dat onder de indruk was van hun ongekende berg speelgoed, de boterhammen lekker vond en bedankte voor de limonade. Zij en haar man besloten toen acuut: het roer moet om.

"Eigenlijk hadden we het eerder kunnen zien aankomen," zegt ze achteraf, "want wie er ook langskwam: iedereen bracht wat mee. En iedereen probeerde verrassend uit de hoek te komen." Zelf deed ze daar ook dapper aan mee. "Neefjes, nichtjes, de kinderen van vriendjes en vriendinnetjes: ik had altijd wat leuks bij me. En zag ik iemand niet zo vaak, dan werden het al snel wat grotere cadeaus."

Maar altijd feest betekent nooit meer feest, realiseerde Tourdio zich vorig jaar. Als je om de haverklap zomaar een cadeautje krijgt, verliest dat zijn glans. "Een kind dat veel snoept, wordt dik. Een puber die te veel zuipt wordt dronken. Maar aan een kind dat wordt doodgegooid met spullen zie je niks. Tot het op een dag tot je doordringt dat jouw kind overal blasé op reageert. Ik hoor mijn dochtertje nog aan me vragen: 'Krijg ik op de begrafenis van oma ook een cadeautje?'"

De Tourdio's besloten van het ene op het andere moment niet meer zomaar cadeaus aan hun kinderen te geven. Zij vroeg wederzijdse familie en vrienden of ze bij bezoeken asjeblieft niets meer wilden meenemen. Bij verjaardagen: alleen een kleine (!) verrassing, uitsluitend voor de jarige. "Niet iedereen vatte het positief op," zegt ze nu, "maar bij de meesten viel het in goede aarde. Kennelijk was ik niet de enige bij wie de ergernis hierover de kop opstak."

Zeker in een wereld waarin het cool is om alles maar goed te vinden en toe te juichen, wordt nee zeggen tuttig gevonden. Natuurlijk mag jouw kind van veertien die Breezer, uitgaan tot twee uur 's nachts, ongelimiteerd computeren en televisie kijken. Nee zeggen is voor conservatieven en daar horen wij niet bij. Wij zijn die joviale vader en moeder, vriend en vriendin van ons kind. En vrienden beteugelen niet. Bovendien koop je als ouder veel af. Want wees eerlijk, het is aantrekkelijk om een conflict met je kind uit de weg te gaan en

GELD

moet rollen en voor kinderen is het alle dagen feest. Dat ze daarvan overspannen raken is niet ons probleem

ALS

de nieuwe barbie achteloos in een hoek wordt geworpen, weet je het zeker: je kind is nergens meer blij mee

te kiezen voor rust. Zeker aan het eind van de dag.

"In deze tijd willen we ons kind almaar tevreden houden", zegt de Maastrichtse kinderpsychologe Paulien Kuipers. "Dat betekent dat we er alles aan doen om boosheid en woede-uitbarstingen te voorkomen. Wij ervaren onszelf als een goede ouder als ons kind lief en tevreden is. We zijn niet blij met zijn boze buien. Dat geeft het kind een machtspositie, want met zijn gedrag kan hij zijn ouders sterk beïnvloeden. Vroeger zeiden we: doe dat maar niet, want wat zullen de burens ervan denken. Tegenwoordig zeggen we: doe maar wel, straks denken de burens nog dat we ons kind niet alles gunnen. Dat is een omkering."

We willen als ouder dat ons kind alle kansen krijgt. Daarom gaat hij naar meerdere clubjes. Daarom nemen we hem mee naar musea en landen die tien uur vliegen van ons vandaan liggen. Als het zijn ontwikkeling maar ten goede komt, is niets te dol. Door dat enorme aanbod van prikkels, komen kinderen niet meer toe aan het verwerken van alle indrukken. Bijvoorbeeld door een dagje te niksen, te dromen, zich te vervelen, door eens met zichzelf te worden geconfronteerd. Kinderen weten daardoor steeds minder van hun binnenkant. Kuipers: "Waar haal je tegenwoordig nog je zelfvertrouwen vandaan? De buitenkant is zo belangrijk geworden dat de meeste mensen niet meer bij hun binnenkant kunnen komen. Ik zie steeds meer kinderen die al op jonge leeftijd van zichzelf zijn vervreemd. Dat leidt tot enorme problemen."

Kinderen die te veel mogen, ontwikkelen rare strategieën, zegt ze, die vertonen wangedrag. "Zij creëren hun eigen veiligheid door zich af te schermen. Door zich bijvoorbeeld te verliezen in drugs en drank of computerspellen. Die kinderen kunnen niet rustig zichzelf zijn, de wereld is te groot voor hen."

En hoe moet een kind dat nooit gefrustreerd raakt of teleurgesteld, problemen oplossen en teleurstellingen verwerken? Hoeveel doorzettingsvermogen verwacht je van jouw kind als jij hem bij alles wat hij doet complimenteert en overlaadt met cadeautjes? "Geef als ouder grenzen aan", zegt Kuipers. "Grenzen bieden veiligheid. Een

kind dat alles mag en nooit nee te horen krijgt, mist veiligheid en zonder veiligheid kan een mens niks."

Jammer is het wel, dat wij al die verveelde en verwendde kinderen zelf hebben gecreëerd. Mooi is wel weer dat wij ook degenen zijn die onmiddellijk kunnen stoppen met ons toegeeflijke gedrag. Dus, vanaf nu: alleen nog maar cadeautjes op verjaardagen en met sinterklaas. En mocht je plots overvallen worden door overweldigende liefdesgevoelens, geef je kind dan een extra dikke knuffel en doe samen wat leuks. ●

genoeg is genoeg

- Prik twee data waarop je kind cadeautjes krijgt en houd je daaraan.
- Laat je kind kiezen: Halloween of Sint Maarten, niet allebei. Vier Sinterklaas óf kerst, niet allebei. Vier 5 december alleen thuis en op school.
- Vraag familie en vrienden alleen een kleinigheidje mee te nemen als je kind jarig is.
- Kom ook niet zomaar bij anderen aan met cadeaus.
- *Practise what you preach*: Koop niet van alles voor jezelf terwijl je jouw kind voorhoudt dat het daar niet om draait in het leven.
- Spring niet bij als zijn zak- en/of kleedgeld op is.
- Stimuleer je kind te sparen en leg uit dat je bij een lening veel meer moet aflossen dan het geleende bedrag.
- Leer hem dat reclame er uitsluitend op is gericht hem geld uit te laten geven.
- Heeft je kind geen wensen voor zijn verjaardag, geef dan ook niks, maar ga met z'n allen uit eten of naar de film.
- Je kleinkind heeft toch alles al: laat hem bij jou logeren en bak samen een taart.

BRON Financieel gedrag van jongeren. Achtergronden & invloeden, Nibud, april 2008 (www.nibud.nl).